

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Denuntiatio, Denuntiator.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

tus: secus dicendum de eo qui ob bonum finem delectatur de homicidio aliàs secuto, licet injusto. *ibid. n. 4. & seq.*

3. Qui se laudat, vel jactat de peccato aliquo veniali, peccat venialiter, habet etiam motivum veniale. *ibid. n. 10.*

4. Conjuges qui in absentia alterius conjugis delectantur de actu conjugii præterito, vel etiam futuro, ac si actus esset præsens, non peccant mortaliter; nisi se provocent ad libidinem *ibid. num. 12.*

5. Vidua vel sponsa, quæ de actu conjugii delectatur, non peccat mortaliter, quando delectatur de actu conjugii, non apprehenso sub ratione delectabili, seu ex affectu venereo. *ibid. num. 14.*

6. Quælibet distillatio seminis voluntaria cum carnis commotione, est peccatum mortale: neque potest dari parvitas copulæ excusans à mortali. *ibid. num. 17.*

7. Delectatio morosa est ejusdem speciei, cujus est motivum, seu ratio formalis, ob quam sumitur delectatio; excepta tamen delectatione venerea, quæ est ejusdem speciei cum opere externo, id est, habet eandem speciei malitiam; quam habet opus externum: non desunt tamen DD. qui contrarium asserant. *ibid. n. 19 & 20.*

8. Nullum est peccatum habere actum desiderii & velleitatis de re aliqua illicita ex motivo honesto, vel sub conditione, qua per impossibile, vel possibile posita, actus ille non esset peccatum. Quare excusantur ii qui habent propositum & desiderium sumendi vindictam de inimico sub conditione, *si liceret; vel, nisi esset peccatum; vel dicunt die jejunii, comederem carnes si liceret.* Similiter excusatur Sacerdos qui habet desiderium ducendi uxorem, si non esset adstrictus voto castitatis, modo cum desiderio non habeat adjunctam delectationem sensualem: non excusaretur tamen à peccato, qui diceret, *si Titius moreretur, ego magno perfunderer gaudio; aut, nisi essem religiosus vel presbyter, velle committere fornicationem, aut, ego occiderem, vel adulterarer, &c. nisi esset infernus vel supplicium; aut, nisi esset timor Dei, non jejunarem,* est enim timor servilis; aut si cum affectu vindictæ sumendæ dicat, *si Titius hoc mihi fecisset in adolescentia, vel ante præsentem statum, illum occidisset.* *ibid. 21. & seq.*

Denuntiatio, Denuntiator.

Vide v. Accusator, Hæresis.

1. Tene-

1. Tenentur denunciare ex vi monitorii tantum, quo iudex, seu Superior intendit obligare: nam præceptum & excommunicatio vim habet ab ipsius Superioris voluntate.

Adde monitorium non obligare, nisi quos pars intendit in monitorio includi; præsumitur enim non habere intentionem, ut filii, uxor, &c. ligentur excommunicatione. *1. de onere, & obligatione denunciandi, &c. disp. 6 punct. 1. §. 1. num. 1. & 2.*

2. Obligatus sub pœna censuræ ad denunciandum, debet esse subditus ipsi ferenti censuram; consequenter qui non est subditus Superiori concedenti monitorium, edictum, vel legem sub excommunicatione, non ligatur excommunicatione lata contra non revelantes. *ibid. §. 2. n. 1.*

3. Tenemur ad denunciandum in delictis in damnum nostrum ab aliis patris, aut dum ex denuntiatione damnum nobis impendet? Resp. nos non teneri, nisi aliter exigat bonum publicum, aut alia circumstantia. *ibid. §. 3. num. 1.*

4. Socius delicti non tenetur ex vi monitorii manifestare delictum proprium, nisi juridice interrogetur: neque uxor maritum, neque filius patrem, aut è contra. Excipitur casus hæresis, læsæ majestatis, blasphemix, & sollicitationis in confessione *ibid. n. 3. & seq.*

5. Filius spiritualis tenetur ex vi monitorii denunciare patrem spirituales, qui potest esse testis contra ipsum; ergo potest etiam denunciare. *ibid. n. 7.*

6. Non est obligatio denunciandi ea quæ non verè & realiter scimus. Et qui audivit delictum ab eo qui illud jam denunciavit, non tenetur illud denunciare, etiam si audierit à viro fide digno, quia ipsius denuntiatio esset inutilis, & nihil prodesset. Idem dicendum, quando probabiliter creditur ex denuntiatione nullum remedium adhibendum à Prælato. *ibid. §. 4. n. 1. & seq.*

7. Ex decreto lato ad manifestanda delicta alicujus delinquentis non oritur obligatio denunciandi ea quæ probari non possunt per testes, vel scripturas, vel indicia sufficientia. *ibid. n. 4.*

Excipiuntur tamen hi casus, in quibus extat obligatio denunciandi, etiam si delictum probari non possit; videlicet quando in edicto non præcipitur denuntiatio, sed testificatio; quando præcipitur denunciari delictum respiciens fidem & Christianam religionem, ut est hæresis, vel blasphemia
hære-

hæreticalis; quando crimen vergit in grave detrimentum
communitatis; & denique quando agitur de impedimento
matrimonii denuntiando. *ib. num. 5.*

8. Nemo tenetur denuntiare quæ novit sub secreto natu-
rali, vel per consultationem, vel ad remedium adhibendum
animæ aut corporis, aut honoris, aut pro defensione hono-
rum externorum. Imò revelans in hoc casu, peccat mortali-
ter, & tenetur ad restitutionem, etiamsi revelet id de quo
præcessit infamia, vel semiplena probatio. *ib. §. 5. n. 1. & 2.*

9. Qui tenetur revelare, non eximitur ab obligatione re-
velandi, etiamsi promiserit cum juramento non revelare;
nam juramentum de re illicita non obligat, cum non sit vin-
culum iniquitatis. *ib. num. 3.*

10. Ex vi edicti de manifestandis furibus, vel injustis de-
tentoribus, non tenemur manifestare justum compensato-
rem, aut alium justum detentorem, aut eum qui supra debi-
tum accepit aliquid in compensationem, antequam ferretur
excommunicatio; sed statim lata excommunicatione pro-
posuit restituere quamprimum poterit, & oblata opportu-
nitate restituit. *§. 6. num. 1. & 2.*

11. Petes, an qui non denuntiat justum compensatorem,
ligetur excommunicatione, quoties ipse compensans non
ligatur? Respond. non ligari, etiamsi excommunicatio spe-
cialiter lata sit contra scientes & non manifestantes. Idem
dic de eo qui non denuntiat eum, quem novit non posse
restituere ob impotentiam. *ib. n. 3. & 4.*

12. Conscijs justæ compensationis, aut alterius legitimæ
causæ in iis casibus, in quibus non tenetur denuntiare, po-
test jurare se nihil scire; intelligendo intra se, ut teneatur ma-
nifestate, secus dicendum quando dubitat de justitia com-
pensationis, vel de impotentia restituendi; nisi rationabili-
ter deponat dubium. *ib. n. 5. & 6.*

13. Teneturne Caius denuntiare Titium vendentem
possessionem in confidentia, in præjudicium creditorum,
qui ad hoc impetrant excommunicationem contra retinen-
tes, talem possessionem? Tenetur, si Titius facta correctio-
ne, non vult satisfacere creditoribus. *ib. n. 7.*

14. Obligatio ex vi monitorii incipit à die & hora qua
publicatur monitorium; non videtur tamen dies publicatio-
nis monitorii enumerandus intra dies termini ad denunti-
andum. *ib. §. 7. n. 1. & 2.*

15. Ex-

15. Excusatus à culpa mortali non revelando, excusatus etiam ab incurrenda excommunicatione lata in monitorio. *ibid. num. 3.*

16. Quando Prælatus præcipit manifestari delinquentem ad ipsius emendationem, vel satisfactionem partis, vel ad impediendum aliquod peccatum, præmittenda est iterum atque iterum fraterna correctio; modò speretur emendatio & modò iudex intendat solam emendationem, vel satisfactionem; secus si etiam intendat punitionem, & modò non sit periculum in mora: non est tamen præmittenda correctio antequam denuntietur hæreticus ex malitia. *ibid. § 8. num. 1. & seq.*

17. Revelationem faciendam virtute monitoriorum recte perere debet Notarius approbatus; nec solum fieri debet, etiam si fortè fiat coram Episcopo, aut Vicario. Præterea revelatio fieri debet expresso nomine & cognomine delinquentis. *ibid. num. 6.*

18. Obligatio denuntiandi non finitur elapso termino præscripto ad denuntiandum; ita ut qui non denuntiavit intra terminum præfixum, toties incurrat excommunicationem non denuntiando, quoties commodè potest denuntiare. *ibid. §. 9. num. 1. & 2.*

19. Ab excommunicatione contracta ob inobedientiam edicto, aut monitorio, præter Episcopum virtute Tridentini potest absolvere solus habens facultatem ab eo, qui tulit edictum, aut monitorium. *ibid. §. 10. num. 1.*

20. Quilibet tenetur sub mortali jure communi hæreticum denuntiare, etiam si hæresis sit occulta; & hæreticus denuntiandus, sit strictissimo consanguinitatis vinculo nobis conjunctus; vel etiam si alterius hæresis nobis manifestata fuerit sub secreto (præciso tamen secreto confessionis, vel etiam si hæreticus jam credatur emendatus. Limitatur tamen hæc doctrina, modo quis non retrahatur à denuntiatione ob metum gravis damni; aut si non certò sciat, sed solum suspicetur aliquem esse hæreticum; aut modò non sit focus criminis: aut modò non sit in iis locis, in quibus passim permixti sunt hæretici cum Catholicis, id scientibus Inquisitoribus & Episcopis. *ibid. punct. 2. n. 1. usque ad 10.*

Ex dictis sequitur denuntiandos esse apostatas à fide (cum apostasia non differat specie ab hæresi) & etiam maleficos aut sortilegos, quoties initum est pactum cum damone, aut

prævia

prævia est apostasia à fide. *ibid. numer. 10. & 11.*

21. Qui intra duodecim dies à sacra Congregatione præscriptos non denuntiavit hæreticos, vel suspectos de hæresi, tenetur adhuc illos denuntiare: nam terminus duodecim dierum non apponitur ad finiendam; sed ad sollicitandam obligationem denuntiandi. *ibid. n. 13.*

22. Extat obligatio sub mortali denuntiandi Confessarium ad inhonestos actus pœnitentem in confessione sollicitantem; id est, allicientem, seu precibus rogantem, seu alia ratione invitantem ad turpia & inhonesta. Urgetque obligatio denuntiandi, etiamsi Confessarius tacitis verbis sollicitet, ut laudando à pulchritudine, venustate, &c. vel etiamsi alliciat pœnitentem ad peccandum cum tertia persona; vel etiamsi sollicitaverit ad venerea, antequam istæ bullæ promulgarentur. Imò probabile est, contra nonnullos, urgere adhuc præceptum denuntiandi, etiamsi Sacerdos sit emendatus, & pœniteat eum sollicitationis; secus dicendum de Confessario sollicitante ad alia peccata non venerea. *ibid. punct. 3. num. 3. & seq.*

23. Omnes ergo tam mares quàm feminæ tenentur denuntiare Confessarium, qui eos ad turpia sollicitare, vel provocare tentavit, occasione vel prætextu confessionis; secus dicendum si pœnitens ipse Confessarium sollicitarit, & ad venerea induxerit; consequenter Confessarius non tenetur deferre feminam se sollicitantem in confessione, sicut neque filia spiritualis patrem spiritualementem, à quo sollicitata fuerit ad venerea extra sacramentum pœnitentiæ. *ibid. n. 16. & seq.*

24. Quæres, ad quem pertineat inquirere, cognoscere, & pœnam imponere ob crimen sollicitationis? Respondeo pertinere ad Inquisitores, Episcopos, ac ordinarios locorum, sed non possunt hoc delictum punire, nisi plenè probetur; quod fieri potest per testes singulares, ut per plures feminas, quæ singulæ seorsim affirmant se à Confessario in confessione sollicitatas fuisse; quia hoc crimen aliter probari non potest; debent tamen esse plures, quàm duæ feminæ; quia cum feminæ leves sint, & mutabiles, etiam ipsarum testimonium debile censetur & infirmum. *ibid. num. 23. & seq.*

Depositio.

Depositus retinet privilegium fori, & canonis, vide v.

M

68=